

مدیریت بیمه های اتکایی

(بیمه آرمان)

مقدمه

توسعه فعالیت های اقتصادی، ایجاد واحدهای عظیم صنعتی، ناوگان های بزرگ هوایی و دریایی، پروژه های نفت و انرژی و پوشش های مسئولیت و وجود تجمع خطر در رشته های مختلف بیمه، موجب شده تعهدات شرکت های بیمه روز به روز در حال افزایش باشد. از طرفی دیگر سرمایه و اندوخته های شرکت های بیمه در مقایسه با تعهدات سنگینی که تحت پوشش قرار داده اند بسیار اندک و ناچیز است، به همین دلیل این شرکت ها در مقابل حوادث و خطرات بزرگ بسیار آسیب پذیر هستند. شرکت های بیمه برای کاهش تعهدات سنگین خود، بخشی از این تعهدات را به دیگر شرکت های بیمه واگذار میکنند. در حقیقت شرکت های بیمه خطرات و خسارات سنگین و بزرگی را که مازاد بر توان نگهداری آنها می باشد و ممکن است وضعیت مالی آنها را به مخاطره اندازد، با عقد قرارداد اتکایی به شرکت های بیمه دیگر (بیمه گران اتکایی) انتقال می دهند. به عبارتی دیگر، بیمه اتکایی یعنی دوباره بیمه کردن. بیمه گر واگذارنده با توجه به امکانات مالی و فنی، بخشی از سرمایه هر ریسک یا خسارت را که در توان خود است، نگهداری و مازاد آن را به بیمه گر اتکایی واگذار می کند. شرکت ها برای افزایش توان صدور بیمه نامه ها با توجه به شرایط پورتفوی خود پوشش اتکایی اخذ می نمایند و با اتکا به توان و امکانات مالی سایر شرکت های بیمه (بیمه گران اتکایی)، به صدور بیمه نامه تا هر میزان اقدام می کنند. بیمه گران اتکایی دیگر نیز به همین روش، آنچه در توان خود دارند، نگهداری و مازاد آن را به بیمه گران اتکایی دیگر واگذار می کنند. در حقیقت با عمیات اتکایی یک ریسک بین تعداد زیادی از شرکت های بیمه در تمام نقاط دنیا تقسیم می گردد و با این روش، در صورت وقوع خسارت به هر میزان، شرکت های بیمه با مشکلات مالی و پرداخت خسارت مواجه نخواهند شد.

Definitions & Expression

تعاریف و اصطلاحات

بیمه اتکایی (Reinsurance): بیمه اتکایی نوعی از عملیات بیمه ای است که در آن بیمه گر واگذارنده، مبلغ یا سهمی از سرمایه هر ریسک یا خسارت را که در توان نگهداری خود است نگهداری و مازاد بر آن را به بیمه گر اتکایی واگذار می کند. متقابلاً و در صورت بروز خسارت، بیمه گر اتکایی خسارت های مازاد بر سهم نگهداری واگذارنده را پرداخت می کند. بیمه گر واگذارنده با خرید پوشش اتکایی، بیمه گران اتکایی را در نتیجه تعهدات مالی خود سهیم می کند. در حقیقت با عملیات اتکایی، یک ریسک بین تعداد زیادی از شرکت های بیمه در سراسر دنیا تقسیم می گردد و توزیع جهانی ریسک صورت می گیرد.

شرکت بیمه واگذارنده (Cedant): شرکت بیمه مستقیم یا بیمه گر اولیه (اعم از داخلی یا خارجی) است که در خصوص واگذاری بخشی از ریسک های خود با شرکت بیمه پذیرنده قرارداد اتکایی منعقد می نماید.

شرکت بیمه پذیرنده اتکایی (Reinsurer): شرکت بیمه پذیرنده یا اتکایی (اعم از داخلی یا خارجی)، شرکتی است که در ازای دریافت حق بیمه معین، مجاز به قبول ریسک از شرکت بیمه واگذارنده می باشد.

بیمه گر اتکایی مجدد: شرکت بیمه پذیرنده (اتکایی) هم می تواند بیمه های اتکایی را که پذیرفته است، مجدداً به صورت اتکایی بیمه نماید؛ که این قرارداد را واگذاری مجدد (Retrocession) می نامند، و شرکت بیمه اتکایی اولیه را واگذارنده و شرکت اتکایی که واگذارنده مجدد را پذیرفته است، بیمه گر اتکایی مجدد می نامند.

کارمزد اتکایی (Reinsurance Commission): از آنجا که حق بیمه های واگذار شده به بیمه گر اتکایی، بدون لحاظ هزینه های بیمه گر واگذارنده در تحصیل این حق بیمه ها انجام می گیرد، بیمه گر اتکایی برای جبران این هزینه ها بخشی از حق بیمه دریافتی خود را به عنوان کارمزد اتکایی به بیمه گر واگذارنده یا بیمه گر مستقیم برگشت می دهد، بنابراین کارمزد، بخشی از حق بیمه اتکایی است که بیمه گر اتکایی به بیمه گر واگذارنده پرداخت می کند.

مشارکت در منافع (Profit Commission): مشارکت در منافع، بخشی از سود حاصل از عملیات اتکایی است که بیمه گر واگذارنده برگشت می دهد. مشارکت در منافع از ویژگی های خاص قراردادهای اتکایی نسبی است و در بیمه های اتکایی غیر نسبی و بیمه های اتکایی اختیاری به ندرت دیده می شود.

مهمترین دلایل خرید پوشش اتکایی

- بالا تر بودن سرمایه بیمه نامه ها از میزان ظرفیت نگهداری شرکت بیمه
- خرید پوشش جهت بیمه نامه های پر ریسک
- جلوگیری از ورشکستگی در صورت وقوع حوادث فاجعه آمیز
- افزایش ظرفیت صدور بیمه نامه ها
- توزیع جهانی ریسک

Reinsurance Advantages:

فواید بیمه اتکایی

- پراکنده کردن میزان تعهدات در مقابل خطرات
- افزایش توان شرکت های بیمه در گسترش فعالیت خود
- پوشش حوادث فاجعه آمیز
- ابزاری برای مدیریت ریسک
- انتقال و کسب تخصص در صنعت بیمه
- آرامش خاطر مدیران فنی جهت صدور بیمه نامه

Reinsurance Types:

انواع بیمه اتکایی

- بیمه ای اتکایی اختیاری
- بیمه اتکایی اجباری یا قراردادی
- قرارداد اتکایی نسبی
- قرارداد اتکایی غیرنسبی یا مازاد خسارت

Facultative Reinsurance

بیمه اتکایی اختیاری

این نوع بیمه نامه اتکایی از قدیمی‌ترین اشکال قرارداد اتکایی است که هنوز در تمام رشته‌ها به ویژه در شرایط زیر متداول است:

- زمانی که ظرفیت قراردادهای اتوماتیک تکمیل شده است.
- ریسک از قراردادهای اتکایی اجباری استثناء شده باشد.
- بیمه‌گر اتکایی ترجیح دهد که ریسک‌های سنگین و بزرگ را جزء قراردادهای اتکایی موجود به حساب نیاورد.
- بیمه‌گر در بعضی رشته‌ها که تعداد بیمه نامه‌ها اندک است، ترجیحاً پوشش اتوماتیک تهیه نمی‌کند.

در بیمه اتکایی اختیاری، به صورت موردی و برحسب نیاز تصمیم‌گیری می‌شود و اقدام به واگذاری اختیاری می‌نمایند؛ به همین دلیل این نوع اتکایی برای بیمه‌گر واگذارنده پر هزینه است. بیمه‌گر واگذارنده باید اطلاعات کافی از ریسک پیشنهادی خود را به بیمه‌گر اتکایی ارائه کند تا وی با آگاهی کامل از شرایط، ریسک را قبول یا رد نماید. این واگذاری در رشته‌های انرژی و کشتی، هواپیما و حمل کالا به صورت کلی و بقیه رشته‌ها برحسب درخواست انجام می‌گیرد.

Advantages of Facultative Reinsurance

مزیت های بیمه اتکایی اختیاری

- حق انتخاب ریسک و امکان بررسی و قبول پیشنهادهایی که با خط مشی و تخصص بیمه‌گر سازگارتر و مطلوب‌تر باشد، و رد کردن بقیه پیشنهادها.
- امکان بهبود شرایط مورد ریسک به منظور کاهش احتمال وقوع خسارت‌ها از راه انتقال تجربیات به دست آمده؛ بیمه‌گر واگذارنده می‌تواند از شرکت اتکایی درخواست کند که در زمینه اقدام‌های نامطلوب به او هشدار دهد.
- امکان دریافت حق بیمه متناسب با ریسک بیمه شده.
- امکان محاسبه میزان دقیق تعهد در هر ریسک و جلوگیری از تجمع خطر.
- اطلاع از نحوه انتخاب و صدور بیمه نامه شرکت واگذارنده.
- امکان افزایش ظرفیت صدور شرکت واگذارنده بدون ایجاد تغییر در قراردادهای اتوماتیک که قبلاً منعقد شده.
- یافتن بازاری برای واگذاری ریسک‌هایی که قبلاً تصوری شد مطلوب بازارهای اتکایی نیستند.

Obligatory Reinsurance

بیمه اتکایی اجباری

در پوشش اتکایی اجباری، بیمه‌گر واگذارنده موظف می‌شود که مبلغ معینی از اتکایی رشته‌های خاصی را به بیمه‌گر اتکایی پیشنهاد کند و در مقابل بیمه‌گر اتکایی ملزم به پذیرش آن است. در قرارداد اتکایی اجباری، بیمه‌گر اتکایی ملزم به پذیرش هر آنچه بیمه‌گر واگذارنده در چارچوب مفاد قرارداد پیشنهاد می‌کند، می‌باشد. به عبارت دیگر، بیمه‌گر واگذارنده در صدور بیمه نامه مختار است و می‌تواند بیمه نامه را به انتخاب خود با نرخ دلخواه صادر کند و خسارت‌های مربوط را نیز بپردازد. بیمه‌گر اتکایی غیر از موارد استثناء از قبیل قصور و کلاهبرداری واگذارنده، نمی‌تواند هیچ گونه دخالتی در عملیات صدور بیمه نامه توسط واگذارنده داشته باشد. در حال حاضر بیمه مرکزی ج.ا.ی. به عنوان تنها متولی بیمه اتکایی اجباری در صنعت بیمه کشور فعالیت می‌کند. سهم اتکایی اجباری در سال ۱۴۰۰ در رشته‌های زندگی ۲۰٪ و در رشته‌های غیرزندگی ۱۰٪ می‌باشد.

Treaty Types

انواع قراردادها

قرارداد اتکایی، قراردادی است مستقل بین بیمه‌گر و بیمه‌گر اتکایی و هیچ رابطه مستقیمی با بیمه‌گذار ندارد، مگر در شرایطی که این موضوع در قرارداد پیش بینی شده باشد. اصولاً قراردادهای اتکایی به دو دسته نسبی و غیر نسبی طبقه بندی می‌شوند.

- (۱) **قرارداد اتکایی نسبی (Proportional Treaty):** بر اساس سیستمی است که در آن مبلغ بیمه شده، حق بیمه و خسارت به نسبت درصدی که از قبل مشخص شده است بین بیمه‌گر اتکایی و بیمه‌گر واگذارنده تقسیم می‌شود. قراردادهای نسبی عموماً به شکل قراردادهای مشارکت و مازاد سرمایه می‌باشند.
- **قرارداد اتکایی مشارکت (Quota-Share Treaty):** در قرارداد اتکایی مشارکت بیمه‌گر واگذارنده نسبتی از کلیه بیمه نامه‌های صادره در رشته خاصی را خود نگه داشته و بقیه را تا مبلغ معین به بیمه‌گر اتکایی واگذار می‌کند.
- **قراردادهای اتکایی مازاد سرمایه (Surplus Treaty):** در این سیستم شرکت واگذارنده آن بخش از عملیات بیمه‌ای را که خود نمی‌تواند و یا نمی‌خواهد به حساب خود نگهدارد، واگذار می‌کند. در این قرارداد بیمه‌گر

واگذارنده موظف است مبلغ معینی طبق جدول ظرفیت ها که به قرارداد ها الحاق شده است و جزء آن به شمار می آید را به حساب خود نگهدارد. همچنین واگذارنده متعهد می شود که سهم ثابتی از عملیات خود را که در شرایط خصوصی مشخص شده است به بیمه گر اتکایی واگذار کند و بیمه گر اتکایی نیز موظف است آن را بپذیرد.

(۲) **قرارداد اتکایی غیرنسبی (Non-Proportional Treaty):** در این قراردادها مسئولیت واگذارنده و بیمه گر

اتکایی بر اساس خسارت تعیین می شود. رایجترین نوع قراردادهای نسبی قراردادهای مازاد خسارت می باشند.

- پوشش اتکایی مازاد خسارت برای هر ریسک (Per Risk Excess of Loss): هدف اصلی در این پوشش آن است که بیمه گر واگذارنده نسبت به مازاد مبلغی از خسارت در هر ریسک (خطر بیمه شده) که خود توان جبران آن را ندارد مورد حمایت قرار گیرد.

- پوشش اتکایی مازاد خسارت برای حوادث فاجعه آمیز (Catastrophe Excess of Loss): این پوشش واگذارنده را در مقابل خسارات بزرگی که از یک حادثه ناشی میشود حمایت میکند. خسارتهای اتفاقی و فاجعه آمیز مانند سیل، زلزله، طوفان، تگرگ و آتش سوزی های مهیب و گسترده و غیره.

Arman

Insurance Co.